

Sztuka w edukacji, edukacja przez sztukę.

(opis zasad)

Innowacja pedagogiczna programowo – metodyczna

w oparciu

o Podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkół specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym

oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi

(Rozporządzenie MEN z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół)

Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy nr 3
w Zespole Szkół Specjalnych nr 105 w Poznaniu

Autor: Beata Landsberg

Poznań 2014

Rodzaj innowacji

Innowacja pod tytułem „**Sztuka w edukacji, edukacja przez sztukę**” obejmuje wybrane zajęcia edukacyjne dla określonej grupy uczniów, wprowadza nowe rozwiązania programowe, metodyczne, ale i organizacyjne. Działalność nauczyciela w sposób nowatorski oprze zajęcia o wiedzę z zakresu sztuki, ale i potraktuje sztukę jako nośnik wiedzy ogólnej o świecie.

„Sztuka w edukacji, edukacja przez sztukę” to innowacja programowo – metodyczna, w ramach której zmianie ulegają indywidualne programy edukacyjne, tematyka, sposób, metody ale i częściowo organizacja pracy z młodzieżą niepełnosprawną intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym w Szkole Specjalnej Przesposabiającej do Pracy nr 3 w Zespole Szkół Specjalnych nr 105 w Poznaniu.

Zakres innowacji

Innowacja obejmie zajęcia z funkcjonowania osobistego i społecznego, przysposobienia do pracy, zajęcia kształtujące kreatywność, rewalidację indywidualną oraz zajęcia artystyczne (w ramach godziny z art. 42 pkt 2 ust.2 KN).

Znaczna większość tych przedmiotów będzie realizowana zgodnie z tematyką i założeniami innowacji.

Innowacją objęta będzie młodzież z trzech klas przysposabiających do pracy (w zakresie uzależnionym od możliwości psychofizycznych uczniów). Innowacja będzie realizowana w roku szkolnym 2014/2015.

Motywacja wdrożenia innowacji i oczekiwania z nią związane.

Realizując już wcześniej innowacje i projekty o tematyce artystycznej, widząc zapał, zaangażowanie i rozwój moich wychowanków, utwierdziłam się w przekonaniu, że słuszne jest wykorzystanie sztuki w zajęciach z młodzieżą niepełnosprawną intelektualnie w stopniu głębszym.

Realizując niniejszą innowację chciałabym skłonić uczniów do twórczego myślenia, we współczesnym technologicznym i informacyjnym szumie pokazać to co piękne i wzniosłe, uwrażliwiać pokazując ikony sztuki ale i sposoby na estetyzację codzienności. To wszystko oprócz przekazywanie wiedzy o sztuce skłoni też moich wychowanków do pełniejszego spojrzenia na otaczający świat.

Staram się co roku proponować uczniom coś ciekawego, coś co ich zaskoczy, zafascynuje, co da wybór. Zazwyczaj otrzymuję w odpowiedzi mnóstwo pomysłów, zaciekawienie i niespodziewanie dużą przyswajalność trudnych wiadomości.

Proponując wychowankom poznawanie sztuki, ale i świata przez sztukę staram się zweryfikować tradycyjne metody nauczania, wspierając tym samym wszechstronny rozwój uczniów w uatrakcyjniony sposób.

Chciałabym przez sztukę poszerzać horyzonty uczniów, rozwijać i zmieniać nieco myślenie, kształtować poczucie estetyki i - co za tym idzie - zmniejszać dystans między nimi a ich pełnosprawnymi rówieśnikami.

Tradycyjna edukacja wymaga dostosowania do potrzeb zmiennej rzeczywistości społecznej i kulturowej. To co nowe jest zazwyczaj atrakcyjne, powoduje zaciekawienie i dużą chęć działań. Stąd chętni do działań uczestnicy innowacji zdobędą nowe umiejętności, nabędą pewne nowe dyspozycje. W wielości i różnorodności obszarów każdy będzie mógł pracować zgodnie ze swoimi preferencjami, a obok wartości merytorycznych innowacyjne działania wpłyną pozytywnie na zachowania społeczne, stosunki międzyludzkie. Podejmowanie wspólnych działań, różnych prac, będzie też kształtowało w uczniach poczucie odpowiedzialności wobec zadań, a w przyszłości wobec pracy. Wykonywanie

konkretnych prac w ramach innowacji będzie dla młodzieży treningiem do różnych czynności, które mogą być przydatne w dorosłym życiu. Natomiast zachowania społeczne ćwiczone poza salą szkolną, na ulicy, w galerii jest tym efektywniejsze im bardziej naturalne stwarza się do tego warunki.

Mam nadzieję, że metody aktywizujące oraz ciekawe formy pracy zaowocują dużym zaangażowaniem młodzieży, co w rezultacie pomoże uczniom odnajdywać i poszerzać zainteresowania oraz da pomysły jak spędzać czas w sposób akceptowany społecznie.

Założenia innowacji

Działania w ramach innowacji będą obejmowały zapoznanie z wiadomościami na temat malarstwa, architektury, fotografii, filmu, liternictwa oraz urządzania i wystroju wnętrz. W ramach każdego działu wykonywane będą prace różnymi technikami, co pomoże zapoznać się z określoną sztuką, ale także przygotowywane będą wystawy podsumowujące poszczególne części realizacyjne innowacji. Praktyczne działanie jest tu niezwykle ważne zważywszy na bardzo trudną – zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnością intelektualną – tematykę zajęć. Myślę jednak, że pokazując uczniom różne przejawy i aspekty sztuki sprawię, że docenią kanony kultury i ich rolę w codziennym współczesnym życiu.

Zamierzone cele to przede wszystkim:

- zapoznanie z podstawowymi informacjami na temat malarstwa, architektury, fotografii, filmu, liternictwa, urządzania i wystroju wnętrz
- stworzenie sytuacji do nabywania ogólnej wrażliwości estetycznej i orientacji w świecie sztuki
- stwarzanie możliwości do aktywizowania uzdolnień

- poszukiwanie metod spędzania czasu wolnego w sposób akceptowany społecznie
- trening zachowań
- usprawnianie małej motoryki
- wdrażanie do umiejętności prezentacji własnych prac
- wdrażanie do umiejętności współpracy w zespole
- wdrażanie do odpowiedniego podejścia do pracy i umiejętności wykonywania różnych prac (np. przygotowywanie ekspozycji, oprawianie prac itp.)

Główne założenia innowacji to:

- wzrost wiedzy na temat różnych sztuk, ich rozpoznawalność
- nabycie umiejętności praktycznych związanych z posługiwaniem się różnymi technikami i materiałami artystycznego
- wdrażanie do umiejętności zagospodarowywania sobie czasu wolnego
- trening zachowań akceptowanych społecznie poprzez bywanie w różnych miejscach związanych z kulturą i sztuką, zmniejszających dystans wobec pełnosprawnych rówieśników
- wzrost ogólnej wrażliwości estetycznej
- zwiększona aktywność na zajęciach osiągnięta za pomocą metod aktywizujących oraz nietypowej formy podawania wiedzy o świecie opartej o sztukę

Program działań

Działania w ramach innowacji mają na celu rozwój estetyczny, charakteryzują się prostotą, odpowiednim do możliwości psychofizycznych uczniów dostosowaniem podawania wiadomości i realizacji zadań oraz bardzo dużym zindywidualizowaniem w stosunku do poszczególnych uczestników innowacji. Wszystkie działy zakładają

zdoływanie wiedzy i umiejętności dotyczących sztuki, ale też ogólnej wiedzy o świecie poprzez sztukę.

Harmonogram działań:

L.p.	Tematyka	Sposób realizacji	Realizatorzy	Uwagi
1.	Malarstwo	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawienie i omówienie wybranych twórców różnych epok z zakresu malarstwa - wspólne odszukiwanie cech charakterystycznych twórczości poszczególnych malarzy - zapoznanie z malarskim warsztatem pracy, narzędziami, różnymi rodzajami farb - wykonywanie prac malarskich interpretujących z różnych punktów widzenia omawiane dzieła sztuki, zainspirowanych omawianymi malarzami - przygotowanie wystaw szkolnych prezentujących wytwory powstałe w toku zajęć dotyczących malarstwa – elementy wystawiennictwa - podsumowanie zajęć 	B.Landsberg i Agata Wenzel – Sałata wraz ze swoimi zespołami klasowymi	Część uczniów, zgodnie z możliwościami psychofizycznymi, realizuje tematykę innowacji w ograniczonym zakresie
2.	Architektura	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie z podstawowymi pojęciami dotyczącymi architektury - oglądanie rycin i zdjęć, omawianie cech budowli dawnych i współczesnych - własne prace ołówkami różnej twardości oraz z zastosowaniem technik malarskich, rysunkowych i collage - wystawa prac tworzonych w toku zajęć na temat architektury - podsumowanie zajęć 	B.Landsberg i Agata Wenzel – Sałata wraz ze swoimi zespołami klasowymi	
3.	Fotografia	<ul style="list-style-type: none"> - elementy historii fotografii - fotografia współczesna - sprzęt fotograficzny, różnica między aparatem analogowym i cyfrowym, lustrzanka, a aparat kompaktowy 	B.Landsberg ze swoimi zespołami klasowymi	

		<ul style="list-style-type: none"> - sprzęt fotograficzny - rozwijanie i nabywanie nowych umiejętności w zakresie fotografii; wychwytywanie zmian otoczenia i zmian atmosferycznych oraz uwiecznianie ich na zdjęciach - plenery fotograficzne na określone tematy lub według konkretnych zadań - zdjęcia reportażowe - prezentacja prac uczniów - podsumowanie zajęć 		
4.	Film	<ul style="list-style-type: none"> - prezentacja filmów uwidaczniających różnice zarówno dotyczące czasów jak i realizacji filmów - film amatorski i profesjonalny, fabularny i dokumentalny - skład ekipy filmowej - gatunki filmowe: omówienie i przykłady - praca aktora, próby odgrywania scen, przedstawianie nastrojów i emocji za pomocą mimiki, gestów, słów - plakat filmowy: cechy charakterystyczne, próby tworzenia własnych plakatów do oglądanych filmów - wystawa pt. „Plakat filmowy” - podsumowanie wiadomości na temat filmu 	B.Landsberg i Agata Wenzel – Sałata wraz ze swoimi zespołami klasowymi	
5.	Liternictwo	<ul style="list-style-type: none"> - pojęcie i zastosowanie - ćwiczenia plastyczne z zakresu liternictwa - własne projekty liter i napisów - podsumowanie zajęć 	B.Landsberg i Agata Wenzel – Sałata wraz ze swoimi zespołami klasowymi	
6.	Urządzenie i wystrój wnętrz	<ul style="list-style-type: none"> - zasady funkcjonalnego i estetycznego urządzenia wnętrz - tworzenie plansz i makiet własnych pomieszczeń i mieszkań 	B.Landsberg ze swoimi zespołami klasowymi	

7.	Podsumowanie działań innowacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> - estetyzacja codzienności poprzez wystrój wnętrz - podsumowanie zajęć - przegląd wszystkich podejmowanych tematów - przeprowadzenie ewaluacji - wyciągnięcie wniosków do dalszej pracy 		Podczas wszystkich części realizacyjnych innowacji odbywają się wycieczki poglądowe, wizyty w galeriach itp.
----	---	---	--	--

Harmonogram działań może ulec zmianie ze względu na potrzeby organizacyjne i psychofizyczne uczestników.

Ewaluacja innowacji

Źródła informacji o realizacji innowacji i jej skutkach: opinie uczniów, rodziców, realizatorów innowacji, dokumentacja innowacji, obserwacja.

Narzędzia wykorzystane do zbierania informacji: obserwacja, wykorzystywana w ewaluacji metoda aktywizująca: drama.

Wyniki ewaluacji zbiorczej (sumującej) opracuje autor innowacji i w razie potrzeby wykorzysta w przygotowywaniu kolejnych działań.

W czasie trwania działań innowacyjnych odbywać się będzie też ewaluacja kształtująca, bieżąca podczas obserwacji uczniów w czasie zajęć, rozmów z nimi i przy zastosowaniu metod aktywizujących. Pozwoli ona na bieżące zmiany, zgodnie z potrzebami i możliwościami uczniów.

Na zakończenie z uczestnikami przeprowadzone zostaną rozmowy, a ich analiza wskaże dalsze możliwości działań.

1. Rau K., Ziętkiewicz E.: Jak aktywizować uczniów, Poznań: G&P Oficyna Wydawnicza.
2. Koch W.: Style w architekturze. Warszawa: Świat Książki, 1996
3. Osińska B.: Sztuka i czas. Warszawa: WSiP, 1997
4. Białostocki J.: Sztuka cenniejsza niż złoto. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007
5. Szolginia W.: Architektura. Warszawa: SIGMA NOT, 1992
6. Chmielewski W., Saar – Kozłowska A., Jankowska M.: Sztuka na fali. Poznań: ARKA, 2000
7. Sztuka nie tylko dla dzieci. Kraków: ZNAK, 2007
8. Bogdanowicz P.: Plastyka. Poznań: ARKA, 1999
9. Łapot – Dzierwa K., Małoszowski R., Śmigła M.: Na ścieżkach wyobraźni. Warszawa: WSiP, 2012
10. Bajtlik J.: Typogryzmol. Warszawa: Dwie siostry, 2014
11. Deuchars M.: Zróbmy sobie arcydziełko. Warszawa: Dwie siostry, 2013
12. opracowania broszurowe dotyczące filmu
13. albumy dotyczące malarstwa, fotografii, filmu, architektury
14. strony internetowe
15. filmy DVD
16. prezentacje komputerowe